

Geloof in het gezin

Bijbelse lijnen over opvoeding

Als je als kerk wilt investeren in de christelijke opvoeding in de gezinnen van de gemeente, begin je bij de Bijbel. Hier vind je studiemateriaal om als kerkenraad of commissie je te bezinnen op Bijbelse lijnen over opvoeding. Deze bezinning is een goede start voor concreet beleid om ouders te ondersteunen in hun taak.

SESSIE 1 – Wat is het doel van de christelijke opvoeding?

Werkwijze:

1. Spreek met elkaar af hoeveel tijd je hieraan wilt besteden, een hele avond of bijvoorbeeld het eerste uur van de vergadering.
2. Lees de Bijbelgedeelten en bespreek de vragen in groepjes van 2 à 3 personen.
3. Koppel daarna met de hele groep terug wat er besproken is.
4. Laat één persoon alle concrete ideeën noteren zodat dit later vertaald kan worden naar beleid.

Het doel van de opvoeding – het kind

Opvoeden doe je niet om te kunnen pronken met een keurig kind of om jezelf te verzekeren van een goede ouderdagsvoorziening.

- Lees Psalm 78: 7 en 8.
- Formuleer samen doelen van de opvoeding n.a.v. deze tekst.
- In hoeverre heb je de resultaten van je opvoeding zelf in de hand?
- Wat kan de christelijke gemeente bijdragen aan dit doel?

Het doel van de opvoeding – het grote plaatje

- Lees Psalm 78: 3-6

Naast doelen voor de ontwikkeling van het eigen kind, staat de opvoeding in een groter kader: God wordt grootgemaakt door de geslachten heen.

- Welke positieve voorbeelden kennen jullie hiervan?
- Hoe kan de gemeente ouders stimuleren om een schakel te zijn in Gods werk door de geschiedenis heen?

Geloof in het gezin

SESSIE 2 – Wat is opvoeden?

Werkwijze:

1. Spreek met elkaar af hoeveel tijd je hieraan wilt besteden, een hele avond of bijvoorbeeld het eerste uur van de vergadering.
2. Lees de Bijbelgedeelten en bespreek de vragen in groepjes van 2 à 3 personen. Laat elk groepje 1 of 2 van de onderstaande items nemen.
3. Koppel daarna met de hele groep terug wat er besproken is.
4. Laat één persoon alle concrete ideeën noteren zodat dit later vertaald kan worden naar beleid.

Opvoeden = een voorbeeld zijn

Of je nu wilt of niet, als ouder ben je een voorbeeld voor je kinderen.

- Noem personen uit de Bijbel die een goed voorbeeld gaven aan hun kinderen en personen die een verkeerd voorbeeld gaven.

Opvoeding is niet in eerste instantie dat wat je zegt, maar hoe je leeft en wie je bent. Zonder nog maar een woord te zeggen kun je als ouder een voorbeeld zijn in het dienen van God of het dienen van andere machten (2 Kon. 17: 41), in geloof (Heb. 11: 23), in schuldbesef (Neh. 9: 1-2) en in blijdschap (Zach. 10: 7).

- Leef je in de ouders van de gemeente in. Welke kansen zien zij voor zichzelf als voorbeeld en tegen welke moeiten lopen zij aan? Hoe kan de kerk hen hierbij helpen?

Opvoeden = Gods daden doorvertellen

In Deuteronomium 11: 2 worden de Israëlieten opgeroepen om er rekening mee te houden dat hun kinderen niet zelf de bevrijding uit Egypte hebben meegemaakt. Ouders krijgen de opdracht om hen te vertellen over de grote daden van God (Ps. 78: 3-4, Ex. 10: 2, Ps. 22: 31-32, Deut. 4: 9-10). Dit doorvertellen neemt een belangrijke plaats in het Oude Testament in en is ook nu nog een centraal onderdeel van de christelijke opvoeding.

Daarbij gaat het over Gods hand in de geschiedenis (de schepping, uittocht, de kruisiging en opstanding van Jezus, en nog veel meer), maar ook over Gods trouw in je eigen leven (vergelijk het danklied van Hizkia, Jes. 38: 19).

- Bedenk concrete ideeën om ouders te helpen Gods daden door te vertellen aan hun kinderen. Denk daarbij niet alleen aan woorden, maar bijvoorbeeld ook aan tradities, beelden en feesten.

Opvoeden = Gods richtlijnen aanleren

Christelijke opvoeding is ook je kind leren leven volgens de richtlijnen van de grote, genadige God (Ps. 78: 5, Deut. 31: 13).

- Wat is voor ouders makkelijker: je kinderen regels meegeven of zelf leven naar de geboden? Het risico van regels is dat je blijft steken bij het uiterlijke. Het gaat de Heere echter nooit om de uiterlijke godsdienstigheid, maar altijd om het hart.

Het is belangrijk dat kinderen de wet niet als slaafs te volgen regels ervaren, maar dat ze de kern ervan begrijpen. Om de wet te onderhouden is het nodig dat kinderen snappen en ervaren dat de vervulling van de wet de liefde is (Rom. 13: 8-10).

- Hoe kunnen ouders dat aan hun kinderen meegeven? Welke ideeën hebben jullie om ouders te helpen op dit punt?

Geloof in het gezin

Opvoeden = je kind bij Jezus brengen

Sommige ouders zien, als het om geloof gaat, voornamelijk een taak voor hen weggelegd in het brengen van hun kind in de kring van de gemeente. Dat hoort er natuurlijk ook bij. Maria en Jozef brachten Jezus diverse keren naar de tempel (Luc. 2 : 27 en 41). Toch laat de Bijbel zien, dat het gezin de voornaamste plek is waar kinderen de zegen van een christelijke opvoeding mogen ervaren. De kerk is daarbij aanvullend, maar zeker geen instituut om het aan uit te besteden.

- In hoeverre leeft in jullie gemeente het idee dat de kerk kinderen moet inwijden in het geloof?
- Hoe zou je ouders bewust kunnen maken van hun belangrijke rol?

Lees Marcus 10: 13-16.

- Hoe kunnen ouders in deze tijd hun kind bij Jezus brengen?

Opvoeden = leren van je kind

In de tijd van Oude en Nieuwe Testament werden kinderen wel als een geschenk ervaren, maar als personen niet erg serieus genomen. Het ging om de potentie die ze hadden, de volwassenheid. Tot die tijd stonden kinderen aan de zijlijn. Daarom is het extra bijzonder dat Jezus volwassenen oproept om te worden als een kind omdat het koninkrijk is voor wie zijn zoals zij (Mat. 19: 14, Mar. 10: 14-16, Luc. 18: 15). Je kunt dus leren van een kind.

- Wie heeft er wel eens iets geleerd van een kind? Deel ervaringen met elkaar.
- Hoe kunnen ouders open staan voor de wijsheid van hun kind?

Geloof in het gezin

SESSIE 3 – Perspectief van de opvoeding

Werkwijze:

1. Spreek met elkaar af hoeveel tijd je hieraan wilt besteden, een hele avond of bijvoorbeeld het eerste uur van de vergadering.
2. Lees de Bijbelgedeelten en bespreek de vragen in groepjes van 2 à 3 personen.
3. Koppel daarna met de hele groep terug wat er besproken is.
4. Laat één persoon alle concrete ideeën noteren zodat dit later vertaald kan worden naar beleid.

Vanaf het eerste begin

Besnijdenis en doop zijn beide niet voor niets rituelen die aan het begin van een mensenleven plaatsvinden. God maakt hiermee duidelijk dat Hij een relatie zoekt met kinderen vanaf hun prille begin (Hand. 2: 39). De kinderen zelf merken hier nog niets van, maar de ouders wel. Gods verbond is de basis onder het leven van de kinderen van de gemeente.

- Hoe wordt het dooponderwijs in de gemeente vorm gegeven? Welke kansen zien jullie om ouders rond de doop toe te rusten en het belang van de christelijke opvoeding mee te geven?

De weg van God kan van jongs af aan geleerd worden. Spreuken 22: 6 tekent de blijvende waarde van wat je in je jeugd meekrijgt. In het begin is het een kwestie van gewoontes aanleren, maar langzamerhand zullen kinderen steeds meer de betekenis van die gewoontes leren begrijpen.

- Hoe kan de kerk ouders begeleiden in het proces dat volgt op de doop?

Geen ideaalplaatje

Na de zondeval leven we niet in een ideaalplaatje. God heeft alles prachtig gemaakt, maar ouders en kinderen kunnen niet beantwoorden aan hun oorspronkelijke bedoeling. In Genesis 3: 16 blijkt dat de zondeval consequenties heeft voor het moederschap. De relatie tussen ouders en kinderen zal in dit leven nooit volmaakt zijn, maar lijdt onder het verval en de chaos die er in de wereld zijn.

- In hoeverre zijn ouders in de gemeente zich bewust van de gebrokenheid in de relatie met hun kinderen? Helpt of belemmert dit besef ouders?
- Wordt er over de zonde en gebrokenheid in gezinnen gesproken? Of is men vooral bezig de schone schijn op te houden voor elkaar? Hoe zou je dat laatste kunnen doorbreken?

Hoop

Tussen alle realiteitszin en zondebesef in de Bijbel door, klinkt steeds weer de belofte van vergeving en vernieuwing. Gelovige ouders mogen weten dat hun kinderen ondanks hun zondige aard uitermate kostbaar zijn voor God en dat Hij hen vanaf hun eerste begin omringt met Zijn genade. De gelijkenis van de verloren zoon (Luc. 15) leert ons dat Gods liefde zoveel groter is dan wij en onze kinderen verdienen.

Bij de komst van Johannes de Doper als de nieuwe Elia wordt verzoening tussen ouders en kinderen beloofd (Mal. 3: 24, Luc. 1: 17). En van Gods verbond wordt nadrukkelijk gezegd dat het geldt voor ons en onze kinderen (Jes. 59: 21, Hand. 2: 39). In de vergeving van Jezus Christus en in de kracht van de Geest kan de opvoeding bijdragen aan een leven tot Gods eer.

- Hoe kun je deze hoop meegeven aan de ouders in jullie gemeente? Hoe kun je hen stimuleren om op te voeden vanuit die hoop?